

ג' - ד' ניסן תשפ"ו | ענחות דף ס"ט - פ' | שנה חגש עשרה

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לנ"ג
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גלייז
448-449

דבר המערכת

'למען תהיה תורת ה' בפ"ך'

להסיר מכשול!!!

לומד יקר!!! האם תרצה להיכשל במצוות אכילת מצה בערך כזית ולא כזית ממש, ובזה לבטל מצוה חביבה זו המזדמנת פעם אחת בשנה בלבד? **הס מלהזכיר, בוודאי שלא! מה פתאום!!!**

אבל לצערנו נכשלים הרבה עד כה בקיום מצות תלמוד תורה ולא יצאו ידי חובה! לא משום חוסר יראת שמים רק משום חוסר ידע.

הרי ידוע שמצוות לימוד התורה נלמדת מהפסוק 'ושנתם לבניך', ופירשו חכמינו זכרונם לברכה (קידושין דף ל') שהביאור בפסוק הוא שיהיו דברי תורה 'מחודדים' בפ"ך. וכן מדייק הרמב"ם שזהו גדר המצווה (ספה"מ מ"ע מצוה י"א). ורש"י (שם) כתב, שאופן קיומו הוא 'ושנתם' לשון שינון, והוא שתחזור עליהם ובדוק בעומקם. נמצא שהלומד לימודו ולא חזר עליו לסכם ולחדד הרי שחסר לו בקיום המצוה, **ודומה ממש לאוכל מצה בליל פסח פחות מכזית!** ולא רק יום אחד בשנה לבד רק כל יום ויום מימי חייו!

וכן כתב רש"י (במסכת ברכות ו'): על דברי חכמינו זכרונם לברכה 'אגרא דפרקא ריהטא' - עיקר קבול שכר הבריות שרצים לשמוע דרשה מפי חכם היא שכר הריצה, שהרי רובם אינם מבינים להעמיד גירסא לומר שמועה מפי הרב לאחר זמן, שבשביל זה יקבל שכר לימוד! נורא ואיום! נמצא שאפשר להיות יושב אוהל הרבה שנים בלי קבול שכר לימוד התורה! ורק שכר הליכה וריצה ושכר של 'אשרי יושבי ביתך' בידו, כמה מאוכזב ימצא האדם את עצמו כשיעמוד לפני כסא הכבוד בתקוה שיקבל שכר על התמדתו בתורה כל ימי חייו, וימצא דפי חשבון ריקים!

ודרשו חכמינו זכרונם לברכה (במסכת עבודה זרה דף י"ז): את הפסוק 'וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת וללא מורה וללא תורה', מאי ללא תורה? כל העוסק בתורה לבד ואינו מתעסק במצוות, וגם להוציא הדין לאמתו וההוראה כתקנה כאילו גם תורה אין לו (לפי גירסת ר"ח ורש"י שם).

'שמרתם את המצוות', דרשו רבותינו 'שמרתם את המצוות', מרוב הזהירות וההשתדלות שבני ישראל עסוקים לקיים מצות מצה לכתחילה ובהידור רב עם כל החומרות, צריכים לקחת לקח לכל המצוות לקיימם באופן הראוי והנכון, ובפרט מצות לימוד תורה שהוא שקול כנגד כולם ואין סוף למתן שכרה, ובקלות אפשר לחזור על הסיכום או לשומעו במערכת הטלפונית של סיכומי דף היומי ולקיים המצוה בהידור.

תכלית יציאת מצרים היא

'למען תהיה תורת ה' בפ"ך כי ביד חזקה הוציאה ה' ממצרים'

בברכת

חג פסח כשר ושמח

מנחות דף ס"ט. יום שב"ק פרשת ויקרא - ג' ניסן תשפ"ו

דף ס"ט - ע"א

בתבואה חדשה - ניתרת משהשישה במדינה בעומר ולמקדש בשתי הלחם.

היתר פירות האילן בשתי הלחם - הסתפק רמי בר חמא האם ניתן בהנצת העלים, וכהשרשה בתבואה, או דווקא בהנצת העלים? ונשאר בתיקו.

חייטים הזרועים בקרקע - מסתפק רבא בר רב חנן האם בטלים לקרקע או לא? ונפקא מיניה:

א. קצר קודם העומר וזרע, האם כמונחים בכד ומתיר העומר באכילה, או בטלים לקרקע ואינו מתיר?

ב. מכר ואמר שזרע כמה שצריך, והעידו עדים שזרע פחות, האם דינם כקרקע שאין בהם אונאה, או כמטלטלים שיש בהם אונאה? [אבל אם אמר שזרע שש והעידו עדים שזרע חמש - פשוט שיש בזה אונאה, שהרי הוא דבר שבמידה ומשקל ומניין].

ג. אם נשבעים עליהם - כמטלטלים, או שאין נשבעים עליהם - כקרקעות? ונשאר בתיקו.

חייטים שבגללי בקר ושעורים שבגללי בהמה - אין מקבלים תומאת אוכלים גם אם חשב לאכול, ורק אם ליקט לאכילה מקבלים תומאה. ובכל אופן פסולים למנחות - משום 'הקריבהו נא לפחתך'. והסתפק רמי בר חמא אם ליקט וזרע האם מותרים גידוליהם למזבח, שהרי רק בעצמם פסולים משום שמאוסים, או שמה הפסול משום כחישות וממילא גם גידוליהם אינם קרבים? ונשאר בתיקו.

כל הכלים יורדים לידי תומאה במחשבה - כגון עור שאינו מחוסר מעשה. ואין עולים מטומאה רק בשינוי מעשה - וזה שבירה. ולכן פיל שבלע כפיפה מצרית טמאה והקיא דרך בית הרעי לא נטהר מטומאה.

פיל שבלע הוצים והקיא דרך בית רעי ועשו מזה כלים - הסתפק רמי בר חמא האם הם כמעוכלים ודינם ככלי גללים שאינו מקבל תומאה, או שאין זה עיכול ומקבל תומאה? ואין לפשוט ממעשה ובלעו זאבים שני תינוקות בעבר הירדן והקיא דרך בית רעי וטיהרו הבשר וטימאו העצמות - שהבשר רק, והעצמות קשות ביותר. ונשאר בספק.

דף ס"ט - ע"ב

חייטים שירדו בעבים - כשר למנחות, והסתפק רבי זירא האם כשרים לשתי הלחם? והספק הוא האם הנאמר 'ממושבותיכם' להוציא חוצה לארץ, או שמה גם לא מעבים.

עדי טייטא - נחתו בשדה חייטים מהעבים בגובה טפח ואגודל זקוף על פני שלשה פרסאות.

שיבולת שהביאה שליש קודם לעומר ועקר ושתל אחרי העומר והוסיף - הסתפק רבי שמעון בן פזי האם הולכים אחרי העיקר ומתירה העומר, או אחרי התוספת ואינו מתירה? והגם שאמרו לעניין ערלה שהולכים אחרי העיקר ולכן ילדה שסיבכה בזקנה ובה פירות גם בהוסיף מאתיים אין העיקר שבילדה בטל והכל אסור. וכן אמרו לעניין כלאים שבצל ששתלו בכרם ונעקר הכרם גם אם הוסיף מאתיים אסור - שמה הולכים אחרי העיקר רק לחומר ולא לקולא. ונשאר בתיקו.

מנחות דף ע' יום א' פרשת צו - ד' ניסן תשפ"ו

דף ע' - ע"א

עישר שיבולת וחזר וזרע - הסתפק רבה האם הולכים אחרי העיקר ואינו צריך לעשר התוספת, או שמה צריך (הוא הספק לעיל דף ס"ט: ד"ה שיבולות, אם הולכים אחרי העיקר לקולא?) ואם תמצא לומר צריך עדיין יש להסתפק האם צריך לחזור ולעשר העיקר, ואינו דומה לשאר גידולים שזרעו כלה? ואין לפשוט ממה שנינו ליטרא בצל שתיקנו וזרעו מתעשר לפי כולו - שהרי כך דרך זריעתו בבצל.

זרע בעצמי שאינו נקוב וחזר ונקב, והוסיף - לאביי: זריעה אחת היא, ופשוט שהכל חייב מן התורה.

שיבולת שמרח בכרי ושתל וקרא עליה שם תרומה במחזור - הסתפק רבי אבהו האם יש עליה דין תרומה, או שמה כיון ששתל יצא ממנה שם טבל ואין עליה שם תרומה? שנינו: לא מצינו תרומה במחזור לקרקע - ואין לפשוט מאן הספק, שיש לפרש שהוא לעניין חיוב זר במיתה וחומש על אכילתה, שאם תלש - הרי היא תלושה, ואם גחן ואכל מהקרקע - פטור משום שבטילה דעתו אצל כל אדם.

ביצי נבלת עוף טהור שמקצת בחוץ ומקצת בפנים, הכניס פיו למעי העוף ואכל מה שבפנים -

'חודש ניסן הוקדש לזכר נצח
לאבינו היקר מייסד 'סיכומי דף היומי' - מחודדים'
מורינו עטרת ראשינו הגה"ח
רבי פינחס רוזנבוים זצ"ל בן הרה"ח רבי בנימין ביינש זצ"ל
גלב"ע שבשנת קודש לסדר 'בקרובי אקדש' כ"ו ניסן תשע"ז
ת נ צ ב ה'

מטמאים בגדים בבית הבליעה (אבל מה שבחוק - אין מטמאים). ואין אומרים שבטילה דעתו אצל כל אדם, שכיון שהוא תלוש ולא מחובר לקרקע - הרי יש אנשים שאוכלים כד.

זריעת כלאיים בעציץ שאינו נקוב - אמר רב טביומי בר קיסנא אמר שמואל: אסור (מדרבנן). ותמה אביי: מה חידש בעצם האיסור, שהרי לא אמר שלוקה מכת מרדות מדרבנן שפיר? והרי שנינו לגבי תרומה שנחשב זריעה מדרבנן, ואם תרם משאינו נקוב על הנקוב תרומה (מדרבנן) ויחזור ויתרום (שמדאורייתא הרי זה מהפסוד על החיוב).

משנה: חיטים, שעורים, כוסמין, שיבולת שועל, שיפון - חייבים בחלה, ומצטרפים זה עם זה. ואסורים בחדש בחלה - לפני הפסח, באכילה - לפני העומר (עפ"י הגהת שיטה מקובצת), והעומר מתיר רק אם השריש קודם הקרבה.

צירוף בחלה: אין מצטרפים לחלה רק מין במינו, כוסמין - מין חיטים, שיבולת שועל ושיפון - מין שעורים.

כוסמין - גולבא. שיפון - דישרא. שיבולת שועל - שבולי תעלא.

דף ע' - ע"ב

חמשת מיני דגן - חייבים בחלה, שלומדים גזירה שווה 'לחם' (והיה באכלכם מלחם הארץ'), מהנאמר 'לחם עוני' במצה. ובמצה דרשו מהנאמר 'לא תאכל עליו חמץ, שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני' - דברים הבאים לידי חימוץ יוצא בהם די חובה בפסח, אורז ודוחן - פטורים מחלה, כיון שאינם באים לידי חימוץ אלא לידי סירחון.

שנינו: תבואה וקמחים ובציקות מצטרפים זה עם זה:

לרב כהנא: לעניין חדש, שאם אכל מכולם כזית - לוקה.

לרב יוסף: לעניין חמץ בפסח, שאם אכל מכולם כזית - לוקה.

לרב פפא: לעניין מעשר שני, שאם אכל מכולם כזית חוץ לחומה - לוקה.

לרבא: לעניין טומאת אוכלים, וללמדנו שתבואה וקמחים כמו בצקות שהם בעין, ולכן חיטה שקליפתה רכה וראוי לאכילה - מצטרפת בין קלופה ובין שאינה קלופה, אבל שעורה - קלופה מצטרפת, שאינה קלופה - אינה מצטרפת, שהקליפה מפסיקה בין האוכלים. וזה דווקא בשעורים יבשים, אבל בלחיים מצטרפת הקליפה, כמו שדרש תנא דבי רבי ישמעאל 'על כל זרע זרוע אשר יזרע' - כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה, חיטה - בקליפתה, שעורה - בקליפתה עדשים - בקליפתה.

חמשת מיני דגן: אסורים באכילת חדש קודם הבאת העומר - נלמד בגזירה שווה 'לחם' מהנאמר במצוה 'לחם'. אסורים בקצירת חדש קודם לעומר - נלמד בגזירה שווה 'ראשית' מהנאמר 'ראשית' בחלה.

איסור אכילה קודם לעומר - הכוונה קודם הבאת העומר, שאם הכוונה קודם קצירת העומר (כמ"ד האיר מזורח מתיר) - היה התנא צריך לערב שני הדינים ולשנות 'אסורים בחדש ולקצור לפני הפסח'.

אם השרישו קודם לעומר, העומר מתיר - לרבי יונה: הכוונה קודם הבאת העומר, לרבי יוסי בר זבדא: הכוונה קודם קצירת העומר.

מנחות דף ע"א. יום ב' פרשת ויקרא - ה' ניסן תשפ"ו

דף ע"א - ע"ב

העומר מתיר בהשרשה: שאם השריש קודם לעומר - העומר מתיר, אף על פי שלא גדל כלום, שנאמר 'אשר תזרע' משעת זריעה. אבל אם לא השריש - אינו נותר, שנאמר 'בשדה'.

משנה: קוצרים לפני העומר בית השלחין שבמעמקים ולא גודשים - שהרי פסוק אחד אומר 'וקצרתם את קצירת הובאתם את עומר', ומשמע שמתיר לקצור לפני העומר, ונאמר בפסוק אחר 'ראשית קצירכם אלא הכהן', הא כיצד? ממוקם שבמביא - אינו קוצר, ממקום שאינו מביא - קוצר. אנשי יריחו קוצרים - ברצון חכמים, גודשים - שלא ברצון חכמים, ולא מיחו בידם.

קוצר לשחת ומאכיל לבהמה - לרבי יהודה: אם מתחיל עד שלא הביא שלישי, (וקוצר רק לבהמה, ולא לאדם, שהרי 'אימת' של רבי יהודה בא רק לפרש, ע"ב). לרבי שמעון: גם אם הביא שלישי, וקוצרים מפני נטיעות - כדי שלא יפסד, מפני בית האבל וביטול בית המדרש - כדי שיהיה להם מקום פנוי לשיב. ולא יקשור אותם כריכות, אבל מביא בלי קישור.

מצוות העומר: להביא מהקמה - לא מצא מביא מהעומרים. להביא מהלח - לא מצא מביא יבש. לקצור בלילה - נקצר ביום כשר. ודוחה השבת.

ששה דברים עשו אנשי יריחו - לרבי מאיר: שלשה ברצון חכמים: א. מרכיבים דקלים כל היום, ב. כורכים את שמע, ג. קוצרים לפני העומר. שלשה שלא ברצון חכמים: א. גודשים לפני העומר, ב. מתירים גמזיות של הקדש בחרוב ושקמה, ג. פורצים פרוצות בגינות ופרדסים כדי להאכיל נשר לעניים בשני בצורת בשבת וביום טוב. לרבי יהודה: אלו ואלו שלא ברצון חכמים, על שלשה לא מיחו בידם: א. מרכיבים דקלים כל היום, ב. כורכים את שמע, ג. גודשים לפני העומר. ושלשה מיחו בידם: א. מתירים גמזיות של הקדש בחרוב ושקמה, ב. פורצים פרוצות בגינות ופרדסים כדי להאכיל נשר לעניים בשני בצורת בשבתות ובימים טובים, ג. נותנים פאה ליקר.

דף ע"א - ע"ב

אלו מפסיקים לפאה: הנחל/ השלולית/ דרך היחיד/ דרך הרבים/ שביל הרבים/ שביל היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים/ הבור/ הניר/ זרע אחר.

הקוצר לשחת - לחכמים: אינו מפסיק אלא אם כן חרש שליש מודה רבי מאיר שאם חרש מפסיק, ואם מפסיק, ודווקא אם לא הביא שלישי, אבל אם הביא שליש מודה רבי מאיר שאם חרש מפסיק, ואם לא אינו מפסיק. וכן אמרו בבבלי שאם אכלה חוב, קירסמו נמלים, שברה הרוח - הכל מודים שאם חרש מפסיק ואם לא חרש אינו מפסיק, והוא אם הביא שלישי. 'למסקנת הגמרא' אמרה רבי מאיר בשמית רבו רבי עקיבא רבו - שסובר שגם הקוצר שחת לאדם אינה חשוב קצירה. ואף על פי שסובר כך רבי עקיבא שגם לאחר שהביא שלישי אינה חשוב קצירה (לרבי יוחנן שמחייב רבי עקיבא גם כשיש לא אצרו), סובר רבי מאיר רבי מאיר אלא הביא שלישי, וחולק עליו אם הביא שלישי.

המנמר שדה, (קוצר שורה ומניח שורה, ושייר בו קלחים לחים) - לרבי עקיבא: נותן פאה לכל אחד ואחד, לחכמים: מאחד על הכל. 'נחלקו בדעת רבי עקיבא' לרב יהודה אמר שמואל: לא חייב רבי עקיבא רק במנמר לקליות, אבל המנמר לאוצר (שבישל כל צרכו), לא. לרבי יוחנן: מחייב רבי עקיבא אף במנמר לאוצר.

מנחות דף ע"ב. יום ב' פרשת צו - ה' ניסן תשפ"ו

דף ע"ב - ע"א

קוצרים מפני הנטיעות ומפני בית האבל ומפני בית המדרש - שנאמר 'קצירכם' ולא קציר מצוה. ולא יעשה כריכות אבל מניח צבתים, שכל מה שאפשר למעט בטירחה - ממעט.

נאמר בעומר פעמיים 'תקריב':

א. מצות העומר להביא מהקמה, מכל מקום אם לא מצא מהקמה מביא מן העומרים, שלומדים 'תקריב' כל שהוא.

ב. מצות העומר להביא מהלח, מכל מקום אם לא מצא מהלח מביא מהיבש.

ג. מצות העומר לקצור בלילה, מכל מקום אם נקצר ביום כשר.

ד. ללמד 'תקריב' וגם בשבת.

ה. אם לא מצא מהקרוב מביא מהרחוק, שלומדים 'תקריב' מכל מקום.

ו. ללמד 'תקריב' וגם בטומאה.

נקצר ביום - לרבי: כשר, לרבי אלעזר ברבי שמעון: העומר שנקצר שלא כמצוותו, פסול.

היה עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת - לרבי: אם יש אחרת גם במחובר - אומר לו הבא אחרת תחתיה, וקוצרים אותה ביום, כדי שלא יבוא להתיר מנחה טמאה גם ביחיד. ואם אין אחרת - אומר לו היה חכם ושותוק. לרבי אלעזר ב"ר שמעון: אומר לו תמיד היה פיקח ושותוק, שאינו יכול לקצור אחרת ביום, שהרי העומר שנקצר שלא כמצוותו פסול.

עומר שנקצר שלא כמצוותו - לרבי אלעזר ב"ר שמעון: שפסול אמר בשית רבי עקיבא רבו של אביו - שסובר שכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה שבת, וסובר כרבי ישמעאל שקצירת העומר מצוה ודוחה השבת, ואם היה כשר גם שלא כמצוותו לא היה דוחה שבת, שאפשר לקצור מערב שבת. לרבי: למסקנת הגמרא - קצירת העומר אינו דוחה את השבת.

דף ע"ב - ע"א

חביבה מצוה בשעתה - שהרי הקטר חלבים ואברים כשר כל הלילה, ולא היה ממתין להם בשבת עד שתחשך, שהרי גם שחיטתה דוחה השבת.

כל מקום ששנינו שקצירת העומר דוחה שבת - אינה כרבי, שלדבריו דוחה שבת רק ההקברה, ולא קצירת העומר.

קרוב תמיד ופסח: דוחים 'שבת וטומאה' שנאמר 'במועד' בשבת, וגם בטומאה. שאר קרבנות צבור: גם דוחים שבת וטומאה שנאמר 'אלה תעשו לה' במועדיכם'. עומר והקרב עמו, שתי הלחם והקרב עמהם: גם דוחים שבת וטומאה שנאמר 'וידבר משה את מועדי ה', קבע הכתוב מועד לכולם. ולא תרבה עומר - רק להקרבה, אבל קצירת העומר - אינה דוחה שבת לשיטת רבי. וכן שתי הלחם - נתרבו רק לאפי' הלחם ולא לטחינה והרקדה, כיון שאפשר מאתמול, אבל אם היה אופה מאתמול היה נפסל בלינה, שהרי התנור מקדש.

כבשי עצרת מקדשים הלחם רק בשחיטה - כיצד? שחט וזרק הדם לשמה - קידש הלחם. שחט וזרק הדם שלא לשמה - לא קידש הלחם. שחט לשמה וזרק הדם שלא לשמה, לרבי: הלחם קדוש ואינו קדוש, לרבי אלעזר ב"ר שמעון: לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמה ויזרוק הדם לשמה. ופירש בגמרא שחט לרבי הלחם קדוש בכל אופן על ידי התנור, ומה שאמרו שאינו קדוש היינו שלא הוקבע החלות לאותם כבשים.

הדרן עלך פרק רבי ישמעאל

פרק שביעי - ואלו מנחות

משנה: אלו מנחות נקמצות ושיריהם לכהנים: א. מנחת הסולת, ב. המחבת, ג. המרחשת, ד. החלות והרקיקים, ה. מנחת עובדי כוכבים, ו. מנחת נשים, ז. מנחת העומר, ח. מנחת חוטא, ט. מנחת קנאות. בחמש מנחות נאמר בפירוש שנקמצות ושיריהם לכהנים, ושאר מנחות לומדים מהנאמר 'זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וגו' הנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו, תורה אחת לכל המנחות הנקמצות ושיריהם לכהנים. מנחת העומר ומנחת קנאות (שבאות משעורים) לחכמים: כיון שנקמצות ושיריהם לכהנים. לרבי שמעון: שיש מנחה שנקמצת ואין שיריה לכהנים, לומדים מהנאמר 'וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה', אם אינו עניין לבלולה של חיטים, תנחו עניין לבלולה של שעורים (מנחת העומר), ואם אינו עניין לחרבה של חיטים תנחו עניין לחרבה של שעורים (מנחת קנאות).

מנחת חוטא של כהנים - נקמצת לרבי שמעון, וקומץ קרב לעצמו, ושיירם לעצמם.

החלות ורקיקים ששנינו במשנה באים עשר חלות - ולהוציא משיטת רבי שמעון שבאים מחצה חלות ומחצה רקיקים.

מנחות דף ע"ג. יום ב' פרשת צו - ה' ניסן תשפ"ו

דף ע"ג - ע"א

אין חולקים הכהנים: מנחות נגד זבחים - שנאמר 'וכל המנחה אשר תאפה בתנור לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו'. מנחות נגד עופות - גם לא יחלקו אף על פי שהמנחות קמו תחת העופות בדלות, שנאמר 'וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה', עופות נגד זבחים - גם לא יחלקו אף על פי ששניהם מיני דמים, שנאמר 'ועל מחבת לכל בני אהרן תהיה'. מנחות נגד מנחות - גם לא יחלקו אף על פי שמעשי תהיה ביד, שנאמר 'וכל מנחה בלולה בשמן לכל בני אהרן תהיה'. מחבת נגד מחבת או מרחשת נגד מרחשת - גם לא יחלקו אף על פי שמעשיהם שווים, שנאמר 'חרבה לכל בני אהרן תהיה'. בקדשים קלים - גם לא יחלקו, שנאמר 'איש כאחיו ואם על תודה'.

בעל מום - חולק בקדשים, שנאמר 'איש' וגם בעל מום. קטן - אינו חולק בקדשים, שנאמר 'איש' ולא קטן.

כל קרבנם - בא לרבות על לוג שמן מצורע שניתן לכהנים, ואף על פי שנאמר 'מן האש' ואין מן הלוג לאשים. 'לכל מנתם' - בא לרבות על מנחת העומר ומנחת קנאות, ואף על פי שנאמר 'ואכלו אותה אשר כופר בהם', ומנחת העומר באה להתיר, ומנחת קנאות לברר עון. 'לכל חטאתם' - בא לרבות על חטאת העוף, ואין אומרים נבילה היא. 'לכל אשםם' - לרבות אשם נזיר שניתן לכהן כאשם מצורע ואין אומרים להכשיר הוא בא. 'אשר ישיבו' - זה גול הגר. 'לך היא ולבניך' - שלך היא ולבניך וגם לקדש בו את האשה.

דף ע"ג - ע"ב

שלמי העובדי כוכבים - לרבי עקיבא: עולות, וכן סבר רב הונא מברא - שהרי לבו של עובד כוכבים שלמים, ממקרא - שנאמר 'אשר יקריבו לה' לעולה', כל מה שהם מקריבים היא עולה, ודעת רב הונא הוא כשיטת רבי עקיבא שאינם מביאים רק עולות. לרבי יוסי הגלילי: מביאים שלמים ושאר קרבנות - ולדבריו שנינו במשנה שמנחת עובד כוכבים נקמצת ושייריה נאכלים לכהנים, שדורש 'איש איש' לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל. 'אשר יקריבו לה' לעולה, אין לך עולה, שלמים מניין? תלמוד לומר 'נדבותם', תודה מניין? תלמוד לומר 'נדבותם', מניין לרבות העופות והיין והלבונה והעצים? תלמוד לומר 'לכל נדבותם', 'לכל נדבותם'.

עובד כוכבים שהביא שלמים על מנת שיתכפר בה כהן או ישראל, כגון שהיה כהן או ישראל מחויב שלמים ונתן הגוי כדי להוציא ידי חובתו - זכה הכהן או הישראל בבשר ואוכל.

עובד כוכבים בגזירות: אינו מביא קרבן נזירות - ולמדו רבי יוסי הגלילי ממה שנאמר 'עולה' פרט

לניירות. וגם הניירות עצמה אינה חלה עליהם - שנאמר 'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפליא לנדוד נדר נזיר להזיר', בני ישראל ולא עובדי כוכבים.

עובד כוכבים ששלח עולה ונסכים ממדינת הים - קריבים משלו. ואם לא שלח - קריבים משל ציבור. וגם לרבי עקיבא שגוי אינו מקריב רק עולה מקריב עמה נסכים, שעולה וכל חבירתה.

עובד כוכבים בנסכים: ממה שנאמר בנסכים 'אורח' למדנו - שרק אורח מביא נסכים ולא גוי. יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים? תלמוד לומר 'ככה' - 'א: שהיא רבי יוסי הגלילי, ומודה רבי יוסי שאינו מביא יין, ו'א: שהיא רבי עקיבא ומודה בנסכים הבאים עם העולה שמביא העולה וכל חבירתה.

מנחות דף ע"ד. יום ה' פרשת צו' ח' ניסן תשפ"ו

דף ע"ד - ע"א

נאמר במנחת חוטא 'והיתה לכהן כמנחה' - לתנא קמא: ללמד שיכול הכהן שחטא להקריב מנחה בעצמו. ואין לומר שראוי ללמד ששנייה נאכלתם ונאכלתם ורק מנחה נדבה של בם כליל תקטר - שהרי נאמר 'והיתה לכהן כמנחה' הוקש חובה לנדבה שאינה נאכלת. רבי שמעון: אינו דורש כתנא קמא, שהרי לא נאמר 'והיתה לכהן כמנחתו', רק באל ללמד ולהקיש מנחת חוטא של כהנים למנחת חוטא של ישראל - שנקמצת, אבל אין שייחה נאכלת כמנחת ישראל, שנאמר 'לכהן כמנחה' - לכהן כמנחה ולא לאישים כמנחה, קומץ - קרב בעצמו ושיירם קריבים בעצמם.

זבא בכל אות נפשו ושרת' - ללמד שיכול כהן להקריב קרבנות בעצמו בכל זמן. אבל צריך פסוק מיוחד ללמד שיכול להקריב מנחת חטאת, שלא נגיד שהרי שכיון שבאה על חטאו אינו יכול להקריבה.

זכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בגשה' - כהן המביא חטאת על חטאתו מתכפר על ידי עצמו. והוצרך הפסוק במנחה - ללמד גם על מזיד, והוא במנחה הבאה בדלי דלות על זדון שבועה.

מנחת חוטא של כהנים'

א. לרבי שמעון: נקמצת, הקומץ - קרב בפני עצמו, והשיריים - קריבים בפני עצמם.

ב. **לרבי אלעזר בנו:** הקומץ - קרב בעצמו, והשיריים - מתפרזים על בית הדין ובהכרח הכוונה למטה ולא על המזבח, שלא לא כן במה חולק על אביו, וגזירת הכתוב היא שיקרב לאיבוד, שנאמר 'כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל' - שהוקש לאכילה מנחת חוטא של כהן למנחת חביתין, ולא לרוב אחר. **לאביי:** שנאמר 'כל מנחת כהן לא תאכל' - חובה, 'כליל תהיה' - נדבה. **לרבא:** שנאמר 'כל מנחת כהן כליל תהיה' - נדבה, 'לא תאכל' - חובה, ולא להיפך - שהרי נדבה דומה יותר לחביתין, א. תרירות, ב. אינם באות על חטא. ג. באות עם שמן. וחובה דומה רק: א. עישרון, ב. חובה.

ג. **לחכמים:** אינה נקמצת, ונצרך הפסוק 'לדרשת גזירה שוה' כליל' הנאמר במנחת חביתין לנאמר 'כליל' במנחת כהן - מה חביתין הוא 'כליל תקטר' גם מנחת כהן, ומה מנחת כהן יש לאו על אכילה כך גם חביתין.

דף ע"ד - ע"ב

כהן שאכל מהאימורים - לוקה על לאו 'זרות', על לאו 'כליל תהיה' - הסתפק רבינא, ופשטו מברייתא: כל שהוא 'בכליל תהיה' ליתן לא תעשה על אכילתו.

מנחת כהנים וכהן משיח ומנחת נסכים - למזבח ואין בהם לכהנים, ובוזה יפה כח מזבח מכה הכהנים. שעולה - עורה לכהנים. עולת העוף - מוראה ונוצה אינם למזבח. נסכים - לשיטתן. והנאמר 'זוה' בא ללמד שהמתנדב יין מנסכו לשיטתן, ולא כשמואל שאמר שמזולפו על גבי אישים. ומאידך מסייע התנא לשמואל - שהמתנדב שמן קומצו ושייריו נאכלים.

שתי הלחם ולחם הפנים - נאכלים לכהנים ואין בהם למזבח, ובוזה יפה כח הכהנים מכה המזבח. שחטאת העוף - דמה למזבח. לזו שמן של מצורע - יש מתנות. 'זוה' - להוציא מהסוכר ששתי הלחם שבא בלי כבשים לשריפה.

מנחות דף ע"ה. יום ו' פרשת צו' ט' ניסן תשפ"ו

דף ע"ה - ע"א

משנה: כל המנחות הנעשה בכלי טעונות שלושה מתנות שמן. א. נותן שמן בכלי קודם לעשייתם, ב. בולל הסולת עם שמן, ג. יוצק עליה שמן. אבל מנחת מאפה אינה טעונה יציקה.

רקיקים טעונים משיחה - כמו כי, והשאר נאכל לכהנים.

ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה' - מלמד שטעונה מתן שמן בכלי קודם הסולת. ודרשו גזירה שוה 'קרבנך' הנאמר במרחשת 'קרבנך' הנאמר במחבת שגם היא צריכה מתן שמן בכלי, ומה מחבת טעונה יציקה ובלילה גם מרחשת טעונה יציקה ובלילה.

חלות מנחת מחבת ומרחשת - לחכמים: נבללת סולת, נותן שמן בכלי, נותן הסולת בכלי ונותן עליה שמן, בוללה ולשה ואופה ופותתה, ונותן עליה שמן, וקומץ שנאמר 'סולת בלולה'. **לרבי:** נבללות חלות, נותן שמן בכלי, נותן הסולת, לשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן ובלולה, וחוזר ונותן עליה שמן, וקומץ, שנאמר 'חלות בלולות'. אמרו חכמים לרבי: גם בלחמי תודה נאמר 'חלות בלולות בשמן' ואי אפשר לבלולם חלות שהרי היא רק רביעית שמן? והיאך מתחלקת לכמה חלות.

מקור חלות טעונות - בלילה, ורקיקים - משיחה: שנאמר 'חלות בלולות' - ולא רקיקים בלולים, שלא נלמד בקל וחומר מה חלות שאינם טעונות משיחה טעונות בלילה, רקיקים טעונים משיחה אינו דין שטעונים בלילה. 'רקיקים משוחים' - ולא חלות משוחות, שלא נלמד בקל וחומר ומה רקיקים שאינם טעונים בלילה טעונים משיחה חלות הטעונות בלילה אינו דין שטעונות משיחה. והלימוד הוא - שלא אירע פעם שנכתב בפסוק 'חלות משוחות' 'רקיקים בלולים'.

משיחת רקיקים - כמו כי יונוי.

מנחת מאפה תגור הבאה מחצה חלות ומחצה רקיקים - מביא לזו שמן, בחצי בולל החלות, ובחצי השני: לת"ק: מושח הרקיקים על פני כל הרקיק, ושאר השמן - מחזיר לחלות. **לרבי שמעון:** מושח לרקיקים כמו כי, ושאר השמן - נאכל לכהנים.

רקיקים שבאים בפני עצמם למנחת מאפה - מביא לזו שמן, לת"ק: מושח וחוזר ומושח עד שיכלה הלוג, לרבי שמעון: מושח כמו כי, ושאר השמן - נאכל לכהנים.

משנה: כל המנחות הנעשה בכלי טעון פתיתה - אבל לא שתי הלחם ולחם הפנים.

נאמר במנחת מחבת 'פתות אותה פתים... מנחה' - לרבות כל המנחות לפתיתה, 'אותה' - למעט שתי הלחם ולחם הפנים.

נאמר 'ויצקת עליה שמן מנחה' - לרבות כל המנחות ליציקה. 'עליה' - למעט חלות מנחת מאפה. 'היא' - למעט רקיקים של מנחת מאפה. אבל אין לומר שבא למעט מנחת כהנים, שהרי היא מנחת מאפה שצריכה שתי מיעוטים.

דף ע"ה - ע"ב

משנה: מנחת ישראל - לחכמים: קופל אחד לשנים, ושנים לארבעה ומפריד. **לרבי שמעון:** פותת אותם כזיתים (עפ"י רש"י בכת"י).

מנחת כהנים - לחכמים: קופל אחד לשנים, ושנים לארבעה ואינו מבדיל - כיון שאינה נקמצת. **לרבי שמעון:** אין בה פתיתה כלל.

מנחת כהן משיח: לחכמים: לא היה מקפל לארבעה רק לשנים - כיון שאינה נקמצת. **לרבי שמעון:** אין בה פתיתה כלל.

המקור לחכמים שפותת לארבעה: משום שאם היה נאמר רק 'פתות' - לשנים, לכן נאמר גם 'פתים', אבל לא לפירורים שנאמר 'אותה' - אותה לפתיתים ולא פתיתה לפתיתים.

לתנא דבי רבי ישמעאל - כל המנחות שטעונות פתיתה, אחרי אפייתם מפרכם לקמח.

ברכת המצוות למביא מנחות בירושלים - מברך: ברוך שהחיינו וקיימנו (בפעם הראשונה שמקריב). הלוקח לאכול מברך: המוציא לחם מן הארץ.

ליקט מכל המנחות כזית ואכל: אם הם חמץ - ענוש כרת, אם הם מצה - אם אכל בכדי אכילת פרס, יוצא בהם ידי חובתו בפסח.

ברכה על חביצא - לרבי יוסף: אם יש בה פירורים כזית - מברך המוציא לחם מן הארץ, פחות מכזית - מברך בורא מיני מזונות. והוכיח זאת מהמשנה שפותת המנחות לכזיתים, ובברייתא שנינו שמברך המוציא. ומה שאמרו שאם ליקט מכולם כזית אם הוא מצה יוצא בה ידי חובתו בפסח, ואם הוא חמץ חייב - הוא בבא מלחם גדול ולכן יש להם חשיבות. [שאין לפרש בחזר ולש הפירורים לגוש אחד, שהרי שנינו 'שאכלם' ולא 'שאכלו']. **לרבי ששת:** מברך המוציא גם בפירורים שאין בהם כזית, והוסיף רבא דווקא אם יש עליהם תואר לחם.

מנחות דף ע"ו. יום ש"ק פרשת צו (שבת הגדול) - י' ניסן תשפ"ו

דף ע"ו - ע"א

משנה: כל המנחות טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה - לתנא קמא: בחיטים, לרבי יוסי: רק בבצק.

שף אחת - בועט שתיים, שף שתיים - בועט שלש, הרי לכל שלושה שיפות חמש בעיטות עד שמשלים 300 שיפה, 500 בעיטה. והסתפקו האם הולכת היד והחזרתה נחשבת שיפה אחת או לשניים?.

מניין החלות בלחם הפנים וחביתין כהן גדול - שתיים עשרה חלות. לחם הפנים - הרי מפורש בפסוק, ולומדים מהם לחביתין בגזירה שוה 'חוקה' 'חוקה'.

מניין החלות בשאר מנחות - לרבי יהודה: עשר חלות, 'המקור' מלחמי תודה. ואין לומדים מלחם הפנים, הגם שדומה בארבעה דברים: א. הקדש (קדשי קדשים). ב. טעונים לבונה, ג. מצה, ד. עצם - שבאים בשביל עצמם. מפני שדומים יותר ללחמי תודה בששה דברים: א. יחיד, ב. המתנדב, ג. שמן, ד. נפסל בלינה, ה. שלא בשבת, ו. שלא בטומאה. ואין לומדים מחביתין כהן גדול (לסובר דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבניין אב), הגם שדומים בשמונה דברים: א. עשרון, ב. קדושים בכלי, ג. הקדש (קדשי קדשים), ד. לבונה, ה. מצה, ו. עצם (באים בשביל עצמם). ז. הגשה למזבח, ח. אישים. וללחמי תודה דומים רק בששה: א. הדיית, ב. שהתנדב, ג. אינם באים חצאים, ד. לפיגול (שיש להם מתיר), ה. שלא בשבת, ו. שלא בטומאה - שמסתבר יותר ללמוד קרבן הדיית מקרבן הדיית. **לרבי מאיר:** באות שתיים עשרה, 'המקור' אם סובר דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבניין אב - הרי זה נלמד מחביתין כהן גדול שהם דומים להם יותר מלחמי תודה כנ"ל. ואם סובר דבר הלמד בגזירה שוה אינו חוזר ומלמד בבניין אב - הרי זה נלמד מלחם הפנים, שמסתבר ללמוד קדשי קדשים מקדשי קדשים.

לחמי תודה באות עשר - כמפורש בתורה. חלות נזיר באות עשר - שנאמר בלחמי תודה 'שלמיו' לרבות שלמי נזיר.

כל המנחות שריבה או שמיעט ממספר החלות - כשרות, חוץ מלחם הפנים וחביתין כהן גדול שמעכב שיהיו י"ב.

לחמי תודה ונזירות שריבה או מיעט ממספר החלות - י"א: פסולות, וי"א: כשרות גם אם עשה מהם ד' חלות, וזה אחת לכל מין, רק שהפריש בלישה מכל מין חלה לכהן, כיון שצריך לתת לתרומה חלה שלימה מכל מין.

לרב הונא מנחת מאפה שאפה רק חלה אחת - יצא שנאמר 'מצת' חסר, ומשמע שאם היה נאמר 'מצות' היתה פסולה, והוא לא כשמואל שהשכיר חלות תודה שאפה ד' חלות הגם שנאמר 'מצות'.

דף ע"ו - ע"ב

משנה: העומר - עישרון מנופה משלש סאה, כיון שבא מחדש ומשעורים. שתי הלחם - שני עשורונים משלשה סאה, הגם שהם גם מחדש כיון שהם מחיטים. לחם הפנים - כ"ד עשורונים מכ"ד סאה, כיון שהיו מחיטים ישנות די בכך.

כל המנחות שריבה או מיעט במידת עישרון - פסולות. ריבה או שמיעט במידת הסאה - כשרות.

משנה: העומר - מנופה בי"ג נפה. שתי הלחם - מנופה בי"ב נפה. לחם הפנים - מנופה בי"א נפה. **לרבי שמעון:** לא היה קצבה, רק מביא סולת מנופה כל צורכה. שנאמר 'ולקחת סולת ואפית אותה' - שיהא מנופה כל צורכה.

היה מנופה - בדקה ואחר כך בגסה, ושוב בדקה ואחר כך בגסה. ומפרש רבי שמעון בן אלעזר - י"ג נפות היו במקדש זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו, עליונה - קולטת סובין, תחתונה - קולטת סולת.

נאמר בלחם הפנים 'סולת ואפית אותה' - מצוה לקחת סולת, 'ולקחת' - גם אם לקח חטים יצא 'אותה' - בשאר מנחות חייב לקחת סולת. שהרי רק בלחם הפנים שמרובה חסה תורה על ממונם של ישראל.

'השקית את העדה ואת בעיירם' - מרמז שהתורה חסה על ממונם של ישראל.

הדרן עלך פרק אלו מנחות נקמצות

מנחות דף ע"ז. יום א' - י"א ניסן תשפ"ו

פרק שמיני - התודה היתה באה

דף ע"ז - ע"א

משנה: התודה היתה באה - חמש סאה ירושלמית, שהם שש מדבריות.

שש סאה מדבריות - הם 2 אפיות, שהם 20 עישרון, 10 עשרונות ל 10 חלות חמץ - עישרון לחלה. 10 עשרונות למצה, ובה 3 מינים א. חלות, ב. רקיקים, ג. רבוכה - 3 עשורונים ושליש לכל מין, 3 חלות מכל עישרון.

כיון שפסולה אחר שחיטה. **נמצא טריפה** - לא קידש הלחם, כיון שפסולה קודם שחיטה. שחטה ונמצא בעל מום - **לרבי אליעזר**: קידש, לחכמים: לא קידש.

שחט תודה ואיל מילואים ושני בכשי עצרת שלא לשמה - לא קידש הלחם.

שחט ונמצא טריפה - (לרבי יהודה) לא קידש הלחם. שחט במחשבת חוץ לזמנו - קידש. שחט ונמצא בעלת מום - לא קידש. שחט במחשבת חוץ למקומו - **לרבי אליעזר**: קידש, שמדמה מחשבת חוץ למקומו כמחשבת חוץ לזמנו. **לרבי יהושע**: לא קידש. ומדמה לבעל מום. וטען רבי אליעזר - דנים פסול מחשבה מפסול מחשבה ולא מפסול הגוף. והשיב רבי יהושע - שדנים פסול שאין בו כרת מפסול שאין בו כרת, ועוד נידון משלל לשמו שפסול מחשבה ואין בו כרת, ושקת רבי אליעזר.

מה שאמר רבי מאיר שרבי שאם נמצא בעל מום קידש הלחם (לרבי אליעזר) - הוא דווקא בדוקין שבעין וכשיטת רבי עקיבא שאם עלו לא ירדו, אבל שאר מומים הרי פסולים קודם שחיטה ולא קידש הלחם כמו בטריפה. ורבי יהודה סובר שאף אם עלו לא ירדו היינו רק בגוף הזבח אך אין הלחם קדוש.

חטאת ששחט במחשבת חוץ לזמנה - אם עלתה לא תרד. שחט במחשבת חוץ למקומו - **לרביא**: תרד - וכרבי יהושע שדימה לבעל מום. **לרביא**: לא תרד - וכרבי אליעזר שדימה לחוץ לזמנו. ללשון א': חזר רבה והודה שתרד, שהרי חזר בו רבי אליעזר. ללשון ב': לא חזר בו, שהרי רבי אליעזר חזר מטעם שיש להשוותו לשלא לשמו, והרי שלא לשמו בוודאי לא תרד - שהרי כשר בשאר זבחים.

נטק איל מילואים ששחט שלא לשמה פסול - שאינו שכיח (שאינו נוהג לדורות), ולא הזכיר איל נזיר, ששכיח, משום שנטק קרבן ראשון שקידש לחם.

דף ע"ט - ע"ב

משנה: זבח שנמצא פסול לאחר שקידשו נסכים בכלי - יקרבו עם זבח אחר, ואם אין אחר - יפסלו בלינה.

אין הנסכים מתקדשים רק בשחיטת הזבח - שנאמר 'זבח ונסכים', ומה ששינוי זחבו שנמצא פסול נפסלים נסכים בלינה הוא שנפסל בזריקה, וכרבי הסובר ששני דברים שמתירים מעלים זה בלי זה, וכן לרבי אלעזר ב"ר שמעון הסובר שאין מעלין זה בלי זה, והוא אם קיבל הדם בכוס ונשפר, וסובר כאביו שכל העומד לזרוק כזרוק.

שמן שהפריש למנחה זו פסול למנחה אחרת - ומה ששינוי נסכים שנפסל הזבח שיבואו עם פסח אחר לא נסכים ציבור, ולב בית דין מתנה עליהם שאם לא הוצרכו יהיו לזבח אחר, אבל על שמן לא שייך זאת כיון שהוא מגוף המנחה שנפסלה.

גם בלב בית דין מתנה עליהם נפסלים הנסכים בלינה - גזירה שמה יאמרו מוציאים מכלי שרת לחול. וכמו כן אין כשרים רק לזבח שכבר היה זבוח באותה שעה - שאם לא כך גזירה שמה יאמרו נסכים שהפריש לשם זבח זה כשרים לזבח אחר.

תמידים שלא הוצרכו לציבור - לחכמים: נפדים תמידים, משום שלב בית דין מתנה עליהם, לרבי שמעון: אינם נפדים תמידים, והגם ששינוי במשנה שלב בית דין מתנה על נסכים, בקרבנות תמידים אין לב בית דין מתנה עליהם כיון שיש תקנה ברעיה.

מנחות דף פ' י"ד - י"ג ניסן תשפ"ו

יום זה לזכות ר' שמשון בן מרים לאה לברכה והצלחה ולסייעתא דשמיא בכל העניינים

דף פ' - ע"א

משנה: ולד תודה, תמורת תודה, הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה - אינם טעונות לחם, שנאמר 'והקריב על זבח התודה' - רק תודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה.

אם על תודה יקריבנו, והקריב על זבח התודה חלות מצות: הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת ונמצאת ראשונה 'התודה יקריב' - איזו שירצה יקריב עם לחמה. 'יקריבנו' - אחד ולא שנים, שאם הקנייה טעונה לחם, 'אם על תודה' - לרבות ולדות וחליפות ותמורתה להקריבה, אבל בלי לחם שנאמר 'והקריב על זבח התודה' - תודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה.

אמר רבי יוחנן שלא שנו (לעיל ע"ט): שאין מביאים לחם רק הקריב תודה לאחר כפרה אבל הקריב לפני כפרה טעונים לחם, ואין לפרש כוונתו על חליפי תודת חובה - שהרי כבר שנינו שאם הקריבה ראשונה מביא לחם, ואם הקריבה שניה אינו מביא. ואין לפרש על חליפי תודה נדבה - שהרי לעולם מביא לחם, כיון שמרבה בתודות הוא. ואין לפרש על ולד תודה נדבה - שהרי לעולם אינו מביא לחם כיון שמוטר תודה היא. אלא דיבר בולד תודה חובה, שאם הקריבה ראשונה מביא לחם, והחידוש הוא שמתכפר בשבח הקדש. וכמו כן בחליפי תודת חובה אם הביאה ראשונה מביא עמה לחם, ואם הקריבה אחר שהקריבה התודה אין מביא לחם.

אמר שמואל: כל שבחטאת מתה - בתודה אין טעונה לחם, כל שבחטאת רועה - בתודה טעונה לחם. ולמסקנא לא אמר רק תחילת דבריו, אבל לא סוף דבריו, שסובר כרבי שמעון דלהלן ואין כלל חטאת הרועה, וכונת שמואל לחלק על רבי יוחנן שאין אדם מתכפר בשבח הקדש, שלדבריו ולד לעולם אינו טעון לחם (שוולד חטאת למיתה).

הפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה ונמצא ראשונה - מתכפר באחת מהם, ושניה - לרבי ורבי שמעון: תמות. לחכמים: רועה. ושמואל - סובר כרבי ורבי שמעון, ולכן שנינו באופן כזה בתודה שהשניה אינה טעונה לחם.

הפריש שתי חטאות לאחריית - מתכפר באיזה מהם שירצה, והשני - לרבי אושעיא: תרעה, לרבי שמעון: תמות. ושמואל - סובר כרבי שמעון.

דף פ' - ע"ב

האומר זו תודה וזו לחמה: אבד הלחם - מביא לחם אחר, אבדה תודה - אינו מביא תודה אחרת, שהלחם לגלגל תודה, ואין תודה לגלגל לחם.

הפריש מעות לתודה ונתירו - מביא בהם לחם. ללחמי תודה ונתירו - אין מביא בהם תודה. שהלחם נקרא תודה, שנאמר 'והקריב על זבח התודה חלות מצות', אבל אין התודה נקראת לחם.

הפריש תודה ואבדה, וחזר והפריש אחרת תחתיה ואבד, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ונמצא ראשונה, ושלושת עומדות - לרביא: אם נתכפר בראשונה = שניה - אינה טעונה לחם, ושלישית - טעונה לחם. אם נתכפר בשלישית = שניה - אינה טעונה לחם ראשונה - טעונה לחם. אם נתכפר באמצעית = שניהם אינם טעונות לחם. לחכמים: אם נתכפר באחת מהם שניהם אינם טעונות לחם, שכולם הם חליפין זה של זה.

הפריש חטאת ואבדה, והפריש אחרת תחתיה ואבדה, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ונמצא ראשונה, ושלושת עומדות - לרביא: אם נתכפר בראשונה = שניה - תמות, ושלישית - תרעה. אם נתכפר בשלישית = שניה - תמות, ראשונה - תרעה. נתכפר באמצעית = ימותו שניהם. לאביי: גם אם נתכפר באחת מהם ימותו שניהם, שכולם הם חליפין זה של זה.

חמש סאה ירושלמיות - 30 קב, 15 לחמץ - קב וחצי לחלה, 15 למצה, 5 קב לכל מין, 2 חלות מכל קב.

המקור שאיפה 3 סאה - שנאמר 'האיפה והבת וכו'ן אחד יהיה', ובה היא 3 סאה - שנאמר 'ומעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר', כי עשרת הבתים חומר' - וכור ידוע שהוא 30 סאה.

אמר שמואל: אין מוסיפים על המידות או על המטבע יותר משותת (מלבר), וכן המשתכר אל ימטכר יותר משותת - שדרש 'השקל עשרים גרה עשרים שקלים משהו ועשרים שקלים עשרה ומשהו שקל המנה יהיה לכם מנה' והלא המנה אינו רק 100 זוז ולא 240, רק שמענו שלושה דברים: א. מנה של קודש כפול היה. ב. מוסיפים על המידות אבל לא יותר משותת. ג. השותת מלבר. וכן למדנו במשנתנו שהוסיפו בירושלים על מידה מדברית שותת מלבר.

דף ע"ז - ע"ב

משנה: נוטל אחד מעשרה שמכל מין תרומה - שנאמר 'והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה', 'הקריב ממנו' - מן המחובר, 'אחד' - שלא יטול פרוס. 'מכל קרבן' - יהיה כל הקרבנות (המינים) שוות ולא יטול מאחד על חברו. 'לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה', והשאר נאכל לבעלים.

מקור שנותן אחד מעשרה - שנאמר 'תרומה לה', ולומדים מתרומת מעשר שהוא עשירית, ואין לקרוא מביכורים שאין לה שיעור 'תרומה לה' דומה בזה שאין אחריה תרומה, אבל דומות בכך שהם נאכלות במקום קדוש] - שלומדים גזירה שווה 'ממנו' הנאמר בחלות תודה מהנאמר 'ממנו' בתרומת מעשר. וכן אין לומדים מתרומת מדין [אחד מ 500] - שלומדים תרומה הנהגת לדורות מתרומה הנהגת לדורות. וכן אין לומדים מתרומת חלה - שהרי לומדים מתרומת מעשר שנאמר בה 'ממנו'.

המקור שכל חלת חמץ נעשה מעישרון - שנאמר בשתי הלחם 'מומשבותיכם תביאו לחם תנופה שתיים', ומהנאמר 'וביאת מלמד' שכל מה שאתה מביא ממקום אחר הרי הוא כזה - עישרון לחלה, ויתור אות ל' בתיבת 'תהייה' מלמד שבאות 10 חלות, ולא נלמד שכשם ששתי הלחם שני עישרונות גם כאן יהיו שני עישרונות, ואין לומר שהכוונה לעשר חלות קטנות מעישרון - שהרי דיבר הכתוב בעשרונות.

המקור שחלות המצה נעשות מעשרה עשרונות - שנאמר אחרי המצה 'על חלות לחם חמץ' - נגד חמץ הבא מצה. ואף שאין דבר הלמד בהיקש חזרו ומלמד בהיקש - כאן הימנו ודבר אחר הוא ואינו היקש, ולסובר שהוא היקש - 'תביאו' ריבוי היא. ואינם באות ממין אחד - שנאמר 'חלות מצות בלילות בשמן, ורקיקי משוחים בשמן, סולת מרבת'. נמצא שלושה עשרונות - ושליש לכל מין ומין, שלש חלות לעישרון, ונמצאו לחמי תודה 40, נותן 4 לכהן, והשאר - נאכלים לבעלים.

כמו שדרשו 'והקריב ממנו' - מן המחובר, כך גם יש לדרוש 'ואת כל חלבו ירים ממנו' - מן המחובר, שלא ינתח בשר קודם שיטול אימורים.

זר האוכל תרומת לחמי תודה - איבעיא אם הוא חייב מיתה (במזיד) וחומש (בשוגג) כיון שהוקש לתרומת מעשר, או שמה נתמעט מהנאמר 'וחמשית' וכן איבעיא אם היא מדמעת כשנתערב בחולין?.

מנחות דף ע"ח. יום ב' - י"ב ניסן תשפ"ו

דף ע"ח - ע"א

משנה: המילואים - באו כמו מצה שבתודה, א. חלות, ב. רקיקים, ג. רבוכה. שנאמר 'חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד', ונאמר במנחת חביתין ומנחת חינוך 'זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו - מקיש חינוכו להימשחו, מה המשחו רבוכה גם חינוכו רבוכה.

כהן גדול המתקרב לעבודה - מביא שני עשרונות האיפה, אחת להימשחו ואחת לחינוכו, ואם לא עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט - מביא עוד אחת לחינוכו לכהונה.

נזירות - שתי ידות כמצה של תודה, רק חלות ורקיקים ולא רבוכה, נמצא שבאו עשרה קבים ירושלמית שהם ששה ושתי שליש עשרונות. שנאמר בתורה 'שלמים' - לרבות שלמי נזיר לעשרה קבים ירושלמיות ולרביעית שמן, אבל לא רבוכה - לרב פפא: שנאמר 'מצות', והוא דווקא דבר שנאמר בו מצות והרי ברבוכה לא נאמר בו מצות. לתנא דבי רבי שמעאל: משום שהנאמר 'מצות' - כלל, 'חלות ורקיקים' - פרט, כלל ופרט - אין בכלל רק מה שבפרט.

דף ע"ח - ע"ב

משנה: השוחט התודה ב פנים, ולחמה - חוץ לחומה, או ששחט קודם שקרמו פניה של כל החלות - לא קידש הלחם.

מקום החומה בלחמי תודה - לרבי יוחנן: חומת בית פאגי, שהרי 'על' אינו דווקא בסמוך, וכן שנינו בבבביתא. לרבי לקיש: חומת העזרה, שהרי 'על' הוא בסמוך.

השוחט הפסח (או תמיד לרבי יהודה) על החמץ - לרבי לקיש: לעולם אינו חייב עד שיהא או לשוחט או לזרוק או לאחד מבני חבורה עמו בעזרה, לרבי יוחנן: גם אם אין החמץ בעזרה. ונצרכו שני המחלוקות - שלא נאמר שרק בחמץ אמר רבי יוחנן כיון שבכל מקום החמץ הוא באיטורו, וכן שלא נאמר שרק בלחמי תודה אמר ריש לקיש שאין שייך שיקדשו רק בעזרה.

'על חלות לחם חמץ' - אין הלחם קדוש רק אם קרמו פניה בתנור. 'יקריב קרבנו על זבח' - אין הלחם קדוש רק בשחיטת הזבח. 'זבח תודת' - שחט שלא לשמה לא קידש הלחם.

יוצאים בפסח במצה נא - כל שפורסה ואין חוטים נמשכים ממנה, וכן במצה העשוי באילפס.

שיעור אפייה בלחמי תודה כמו בפסח - שהרי נאמר בשניהם 'לחם', והוצרך לומר שלא נאמר שכיון שדרשו 'אחד' - שלא יטול פרוס, ונטעה שהנאמר 'נא' הרי הוא כפרוס.

תודה ששחטה על שמונים חלות - לחזקיה: נתקדשו ארבעים מתוך שמונים, לרבי יוחנן: לא נתקדשו. והלל מודים שאם אמר שיתקדשו ארבעים מתוך שמונים - שנתקדשו ארבעים אף על פי שלא פירש איזה מהם. וכולם מודים שאם אמר לא יקדשו ארבעים רק אם יקדשו שמונים - לא קידשו, והמחלוקות היא בסתם.

'ביאור המחלוקת'

א. לרב זירא: לחזקיה - לאחריית מתכווין, ולרבי יוחנן - לקרבן גדול מתכווין.

ב. לאביי: לכולי עלמא מתכווין לאחריית, ונחלקו אם כלי שרת מקדשים שלא מדעת.

ג. לשון א' לרב פפא: לכולי עלמא כלי שרת מקדש שלא מדעת, ונחלקו אם סכין שאין לה תוך מקדשת שלא מדעת.

ד. ללשון ב' לרב פפא: לכולי עלמא כלי שרת מקדש רק מדעת, ונחלקו אם סכין עדיף מכלי שרת שמקדשת שלא מדעת כשם שמקדשת בלי תוך, או לא.

מנחות דף ע"ט. יום ג' - י"ג ניסן תשפ"ו

דף ע"ט - ע"א

משנה: שחט התודה במחשבת חוץ לזמנה או חוץ למקומו - (לרבי מאיר) קידש הלחם להיפסל,